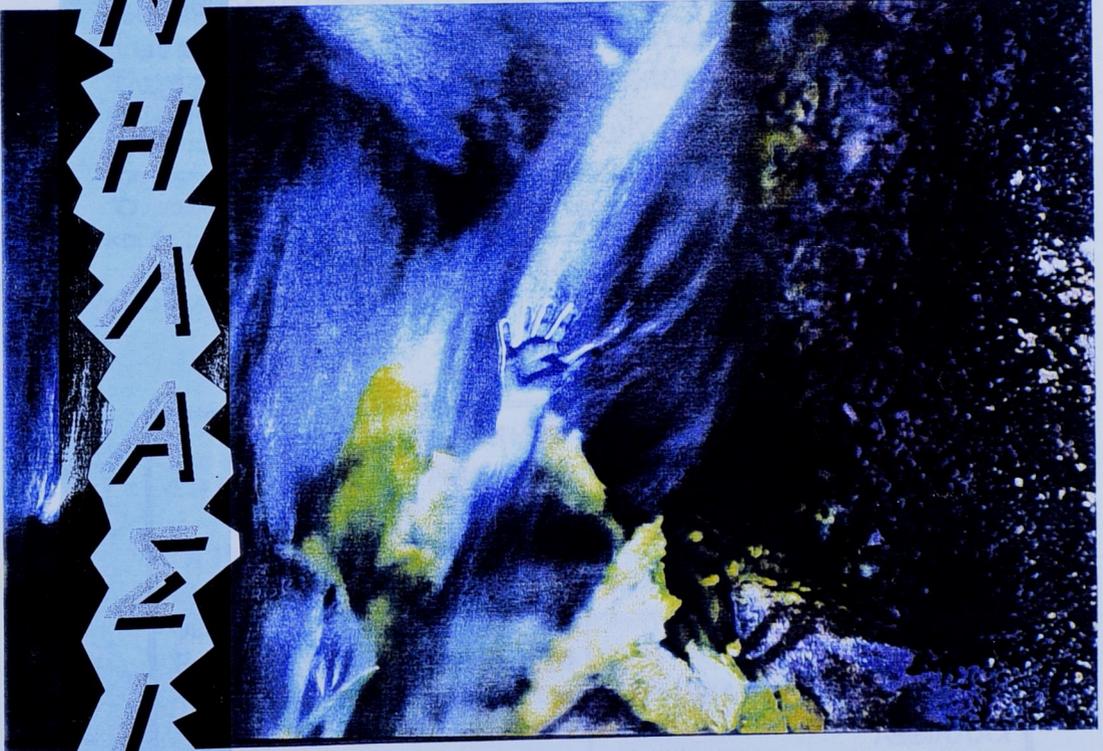

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΕΤΟΣ : 1 ΑΡ.ΤΕΥΧΟΥΣ : 5 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1995 ΤΙΜΗ : 300 ΔΡΧ

Φεστιβάλ
Θεσσαλονίκης

Ελληνικά, μια
"ξένη" γλώσσα

22 Χρόνια
Πολυτεχνείο

Η Έμπνευση
μιας νύχτας

Ωχ αδελφέ
μου τώρα!

ΖΑΠΙΝΓΚ

Ι
Χ
Ν
Η
Λ
Α
Σ
Τ
Ε
Σ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

3. Η ΤΡΙΤΗ ΣΕΛΙΔΑ ~ 4. ΙΧΝΗΛΑΣΙΕΣ...ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ: 22 Χρόνια εορτασμοί, Πολυτεχνείο και νεοελληνική τέχνη, περι...σκέψεις... ~ **12. ΠΟΙΗΤΙΚΗ...ΑΔΕΙΑ:** Κατάδυση ~ **14. ΤΑ ΕΝ...ΟΙΚΟ:** Στον πυρετό του υδραργύρου ~ **16. ΓΛΩΣΣΟ...ΛΟΓΙΚΑ:** Ελληνικά με "ξένη" γλώσσα ~ **18. ΕΝΤΥΠΕΣ...ΩΣΕΙΣ:** Ένας ξένος(:) στο 36ο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης ~ **22. Ιδεο...γραφήματα:** Με θέμα ελεύθερο ~ **23. Και...Συ(ν)γνώμη...Κιόλας:** Ζάπιγκ από την Κατερίνα ~ **26. ΕΝ...ΤΕΧΝΩΣ:** Το βλέμμα του Οδυσσέα ~ **27. ΟΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ:** Ωχ αδελφέ μου τώρα! ~ **29. ΔΙΗΓΩΝΤΑΣ ΤΟ ΝΑ...:** Η έμπνευση μιας νύχτας.

ΙΧΝΗΛΑΣΙΕΣ ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΧΑΡΟΚΟΤΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ..... ΕΤΟΣ : 1ο ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1995 ΑΡ. ΤΕΥΧΟΥΣ : 5 ΤΙΜΗ : 300 ΔΡΧ Ελ. Βενιζέλου 70, Τ.Κ.17671, ΚΑΛΛΙΘΕΑ	ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΡΟΜΗΛΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΜΑΡΓΕΤΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΠΡΟΒΑΤΑΡΗ ΣΟΦΙΑ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΠΑΜΠΟΥΛΑΣ ΤΑΣΟΣ ΡΙΣΒΑΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΚΟΥΖΕΛΗ ΜΑΡΙΑ
---	--

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΠΑ ΤΗΝ ΠΟΛΥΤΙΜΗ ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΑΥΤΟΥ ΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ ΤΟΥΣ: **ΓΕΔΕΩΝ ΜΙΧΑΛΗ, ΜΕΛΙΣΤΑ ΛΑΜΠΡΟ** και **ΠΑΠΑΒΑΓ-ΓΕΛΗ ΧΡΗΣΤΟ**

Η ΤΡΙΤΗ ΣΕΛΙΔΑ

Η ώρα είναι 4 μμ. Η συντακτική επιτροπή δουλεύει πυρετωδώς για την προετοιμασία του 5ου τεύχους των "Ιχνηλασιών", οι οποίες ανανεώθηκαν όχι μόνο ως προς τη μορφή αλλά και ως προς τα άτομα, που συμμετέχουν σ' αυτή την προσπάθεια. Τι πανικός είναι αυτός που επικρατεί! Ο Τάσος δίπλα μου προσπαθεί εδώ και 5 μέρες να γράψει στον υπολογιστή ένα κείμενο που αναφέρεται στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης. Ο Βασίλης από την άλλη μεριά γράφει το άρθρο που είναι αφιερωμένο στη μνήμη του Πολυτεχνείου ενώ ταυτόχρονα μας περιγράφει τις εντυπώσεις του από την πόλη της Θεσσαλονίκης. Η Σοφία έχει αλλοφρονήσει αφού από το πρωί έχει γράψει μόνο 10 σειρές από το κείμενο για τα "Γλωσσολογικά". Βρίζει συνεχώς αυτά τα "μηχανήματα του Διαβόλου", που έχουν μπει για τα καλά στη ζωή μας. Η Κατερίνα τρέχει πανικοβλημένη, αφού παντού ακούγεται η φράση, "Κατερίνα έλα εδώ, έχω πρόβλημα". Ο Γρηγόρης, που έχει τα νεύρα του με το άρθρο που αναφέρεται στο "Ον...πολιτικόν". Ο Λάμπρος, που γράφει "Τα εν οίκο..." δε μας απασχολεί και δε μας ανησυχεί καθόλου. Το καλύτερο παιδί!

Και μέσα σ' αυτή την κατάσταση παραφροσύνης και υστερίας, εγώ είμαι αναγκασμένη να γράψω την τρίτη σελίδα. Έδεν αντέχω άλλο πια.

Αλεξάνδρα Κ.....

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Οι ΙΧΝΗΛΑΣΙΕΣ αποτελούν φορέα ιδεών, που εκφράζονται μέσα από κείμενα ενυπόγραφα, τα οποία εκθέτουν τις απόψεις του συγγραφέα και όχι του εντόπου αυτού συνολικά. Εσείς, ενεργητικοί συνεργάτες και όχι παθητικοί αναγνώστες, μπορείτε να συμμετέχετε σ' αυτή την προσπάθεια με δικά σας άρθρα απαλλαγμένα κάθε προσβλητικής διάθεσης.

ΙΧΝΗΛΑΣΙΕΣ...

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ

Πολυτεχνείο : 22 χρόνια "εορτασμοί"

14 Νοεμβρίου 1995: 22 σχεδόν χρόνια μετά την εξέγερση των φοιτητών του Πολυτεχνείου ενάντια στη δικτατορία των συνταγματαρχών, οι φοιτητές βροντοφωνάζουν στο κέντρο της Αθήνας ότι "οι αγώνες του Πολυτεχνείου δεν μπαίνουν στο μουσείο". Είναι πράγματι ζωντανή στη μνήμη των Ελλήνων του τέλους της μεταπολίτευσης οι αγώνες των φοιτητών ;

η επέτειος του Πολυτεχνείου 20,15,10 και 5 χρόνια πριν. Μια αναδρομή που μπορεί κάποιους να συγκινήσει, άλλους να οργίσει και άλλους να απογοητεύσει αλλά και που πρέπει να προβληματίσει όλους μας.

17 Νοεμβρίου 1975: δύο χρόνια μετά την εξέγερση του Πολυτεχνείου, η επικαιρότητα τρέφεται από τη δίκη των βασανιστών και από σενάρια επα-

Προκαταβολικά δηλώνουμε ότι δεν θα δώσουμε απάντηση στο ερώτημα που προηγήθηκε. Θα επιχειρήσουμε μια αναδρομή στον τρόπο που "τιμήθηκε"

ναφοράς της δικτατορίας. Τα σημάδια που άφησε η δικτατορία στον ελληνικό λαό είναι ακόμη νωπά και αυτό φαίνεται στην πορεία η οποία πραγματοποιή-

είται με κατεύθυνση την αμερικανική πρεσβεία. Γύρω στο ένα εκατομμύριο λαού με 4.000 πανό διαδηλώνει την αντίθεση στον αμερικανικό παράγοντα και τιμά τους ήρωες φοιτητές. Μέσα στον ενθουσιασμό και τη συγκίνηση ακούγονται και φωνές οι οποίες σήμερα θα προκαλούσαν τουλάχιστον χαμόγελα: μητροπολίτες της Αθήνας ζητούν την ανακήρυξη σε άγιους της εκκλησίας των πεσόντων στο Πολυτεχνείο ενώ πολιτικά κόμματα απαιτούν την αυτόματη εισαγωγή στο Πολυτεχνείο των παιδιών και ... εγγονιών των αγωνιστών.

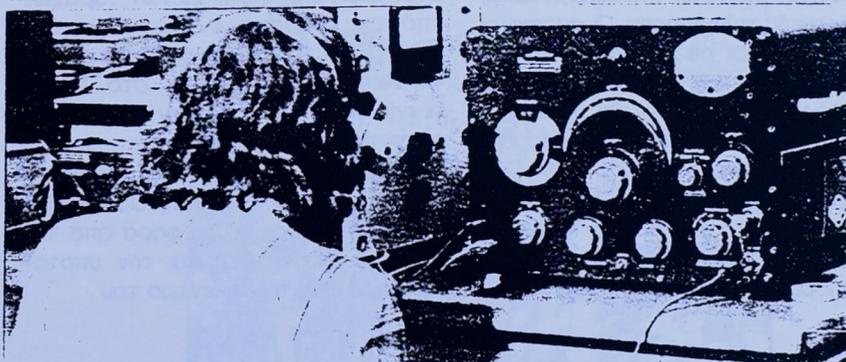
16 Νοεμβρίου 1980: η κυβέρνηση του Γεωργίου Ράλλη απαγορεύει στους διαδηλωτές τη διέλευση έξω από την αμερικανική πρεσβεία. Για πρώτη φορά ξεσπούν ταραχές οι οποίες παίρνουν διαστάσεις τραγωδίας: δύο νεκροί (μια εργάτρια και ένας φοιτητής), 100 τραυματίες και πάνω από 100 καταστήματα της περιοχής Συντάγματος κατεστραμμένα. Η ΕΦΕΕ μιλάει για προβοκάτσια. Δημοσιεύματα φέρουν την εργάτρια δολοφονημένη από αστυνομικούς μετά από άγριο προπηλακισμό. Η αρχή του κακού.

17 Νοεμβρίου 1985: έχουν περάσει 4 χρόνια σοσιαλιστικής διακυβέρνησης της χώρας. Μετά από

τις εκλογές του Ιουλίου ο επανεκλεγής Ανδρέας Παπανδρέου εφαρμόζει πολιτική λιτότητας με αποτέλεσμα την μεγάλη πανελλαδική απεργία στις 15

Νοεμβρίου. Μέσα σε αυτό το τεταμένο κλίμα γιορτάζεται και η 12η επέτειος του Πολυτεχνείου. Στο χώρο του ιδρύματος

και στην πορεία παρατηρείται πόλεμος συνθημάτων μεταξύ οπαδών του ΠΑ-ΣΟΚ και του ΚΕΕ οι οποίοι προσπαθούν να οικιοποιηθούν τους αγώνες των φοιτητών. Στην πορεία σημειώνονται επεισόδια που προκαλούν αναρχικοί στο ύψος του Χίλτον. Ομάδα αναρχικών κλείνεται μέσα στο Πολυτεχνείο χρησιμοποιώντας το πανεπιστημιακό άσυλο. Στις 18 Νοεμβρίου το άσυλο παραβιάζεται από την αστυνομία. Σε επεισόδια που ακολουθούν δολοφονείται ο 15χρονος Μιχάλης Καλτέζας. Οι εφημερίδες μιλούν για μακελίες, ενώ ξεσπά άγρια κόντρα πανεπιστημιακών για το θέμα του ασύλου.

17 Νοεμβρίου 1990: η πρώτη χρονιά της κυβέρνησης του Κων/νου Μητσοτάκη και της παντοκρατορίας της ιδιωτικής τηλεόρασης. Οι αναρχικοί μετονομάζονται σε "γνωστούς άγνωστους" και συμμετέχουν σε συμπλοκές στα Εξάρχεια. Αξιοσημείωτη η πενιχρή παρουσία του κόσμου στην πορεία. 7.000 άτομα στην πορεία για το Πολυτεχνείο με ταυτόχρονη μηνιαία κυκλοφορία του περιοδικού ΚΛΙΚ στα 70.000 τεύχη. Μπήκαμε στην εποχή της απόρριψης και της αδιαφορίας.

14 Νοεμβρίου 1995: Οι φετινές εορταστικές εκδηλώσεις ξεκινάνε εν μέσω καταλήψεων των Πανεπιστημιακών Σχολών και γενικότερα φοιτητικών κινητοποιήσεων με αφορμή το νέο σχέδιο νόμου που προωθεί το Υπουργείο Παιδείας. Οι φοιτητές διαδηλώνουν στο κέντρο της Αθήνας τα αιτήματά τους ενώ οι "γνωστοί-άγνωστοί" αρχίζουν τη δράση τους με κάψιμο κινητής τηλεοπτικής μονάδας και καταστροφής τραπεζών και καταστημάτων.

Πλησιάζοντας προς την 17η Νοέμβρη, όλα δείχνουν ότι και φέτος θα γινόμαστε μάρτυρες εκτεταμένων ταραχών από τους αυτοαποκαλούμενους αναρχικούς. Ήδη το βράδυ της 15ης προς τη 16η Νοέμβρη εισβάλλουν στο Πολυτεχνείο και συγκεντρώνονται με τους φοιτητές της περιφρούρησης.

17 Νοεμβρίου 1995: Ενώ η πορεία για την επέτειο του Πολυτεχνείου χαρακτηρίζεται για άλλη μια φορά από την περιορισμένη έκταση και την υποτονικότητά της, το επίκεντρο του

ενδιαφέροντος συγκεντρώνεται στο ίδιο το Πολυτεχνείο. Εκεί μια πολυάριθμη ομάδα ατόμων που δηλώνουν αναρχικοί ξεφτιλίζουν την Ελληνική Αστυνομία, αλλά και τις Πρωτανικές Αρχές και καταλαμβάνοντας το Ίδρυμα από νωρίς το απόγευμα ανατρέπουν τα μεγαλόπνοα σχέδιά τους για αποφυγή επεισοδίων και εκτεταμένων ζημιών. Από τις 18.30 της Παρασκευής και για 14 περίπου ώρες καταλύουν κάθε έννοια νομιμότητας καίγοντας, σπάζοντας και διαλύοντας ό,τι βρουν μπροστά τους, για λόγους τους οποίους δε σκοπεύω να εξετάσω στην παρούσα φάση. Στην απέναντι "όχθη" οι Ειδικές Δυνάμεις της Αστυνομίας ανήμπορες να αντιδράσουν, λόγω του Ασύλου, επιδίδονται σ' έναν πρωτοφανή καταιγισμό από ασφυξιογόνα αέρια, ενώ στη "μάχη" μπαίνει και η Πυροσβεστική με τα Οχήματα Διαλύσεων που διαθέτει. Ασθενοφόρα συρρέουν στο χώρο του Πολυτεχνείου για να παραλάβουν όσους αντιμετωπίζουν αναπνευστικά προβλήματα εξαιτίας των χημικών αερίων ενώ η διοίκηση του Ίδρυματος κάνει απέλπιδες προσπάθειες να εκκενωθεί ο χώρος και από τους 100

φοιτητές που συμβολικά (!) τον περιφρουρούσαν (!!) αλλά και από τους καταληψίες. Τελικά όλα καταλήγουν με την εντυπωσιακή σύλληψη 472 "αναρχικών" λίγο μετά τις 08.00 του Σαββάτου, ενώ προηγουμένως η Επιτροπή Ασύλου έχει άρει το Πανεπιστημιακό Ασύλο, οι οποίοι οδηγούνται στην Ασφάλεια όπου συνεχίζεται το σήριαλ με μανάδες που οδύρονται πως τα παιδιά τους είναι αθώα και βρέθηκαν κατά λάθος στο Πολυτεχνείο (λες και τα ρώτησαν). Φυσικά οι τηλεοπτικοί σταθμοί έχουν μεταδώσει λεπτό προς λεπτό τα γεγονότα και θριαμβολογούν για την προσφορά τους στην ενημέρωση.

22 χρόνια μετά την ηρωική εξέγερση των φοιτητών στο Πολυτεχνείο, μάλλον ουσιαστικά απέχουμε πολύ περισσότερο από εκείνη την εποχή και μάλλον έχουμε παρεξηγήσει ΟΛΟΙ ανεξαιρέτως την πραγματική έννοια εκείνης της εξέγερσης.

Γρηγόρης Ρ. Βασιλίδης Φ.
Πηγή: Αρχείο Ελευθεροτυπίας
Απογευματινής

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΑΙ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Οι εξεγέρσεις είναι τροφή και έμπνευση των κινηματογραφιστών. Και ενώ για τους Γάλλους η πιο σημαντική των τελευταίων δεκαετιών ήταν εκείνη του Μάη του '68, για τους Έλληνες αναμφισβήτητα η πιο σημαντική ήταν εκείνη του Πολυτεχνείου. Στο χώρο των ντοκιμαντέρ, η παραγωγή έργων είναι αξιόλογη με ταινίες, που καλύπτουν την πορεία της εξέγερσης (Ν. Καβουκίδης- "Μαρτυρίες") και που δεν έχουν ακόμα προβληθεί από την ελληνική τηλεόραση ή που έχουν επίμονα λογοκριθεί. Κάτι τέτοιο ευτυχώς δεν συνέβη με το ντοκιμαντέρ του Δ. Μακρή **"Εδώ Πολυτεχνείο"**, που στη δεκαετία του '80 προβλήθηκε από την ελληνική τηλεόραση (ΕΤ-2).

Η εξέγερση στάθηκε, πολύ νωρίς έμπνευση για μια ταινία μυθοπλασίας, το **"Ασπρο-Μαύρο"** (των Θ.Ρεντζή-Ν. Ζερβού), με ήρωα ένα φοιτητή, που έρχεται στην Αθήνα την εποχή των εξεγέρσεων έχοντας επαναστατικές ιδέες αλλά που στο τέλος συμβιβάζεται. Η ταινία απαγορεύτηκε και κατόπιν λογοκρίθηκε.

Μεγάλη πρέπει να θεωρηθεί και η προσφορά του Ζυλ Ντασσέν στο θέμα, που με τη συμπαραγωγή της Μελίνας Μερκούρη, τη διάρκεια της χούντας γυρίζουν τη **"Δοκιμή"**, ταινία προδρομική, που αποτελεί μια ελεύθερη αναπαράσταση μάλλον θεατρική της εξέγερσης του Πολυτεχνείου, μια ταινία που σκοπό είχε να προπαγανδίσει των αγώνων των δημοκρατών ενάντια στη χούντα.

Πέρα από την καλλιτεχνική κινηματογραφική δημιουργία πρέπει να αναφέρουμε και τον μεγάλο όγκο εικαστικών δημιουργιών, που αποτύπωσαν την πολι-

τική κατάσταση της χώρας τόσο στα χρόνια της χούντας όσο και στα μεταπολιτευτικά χρόνια.

Έτσι, κατά τη διάρκεια της δικτατορίας, η Χρύσα Ρωμανού έκανε το έργο **"Μνημείο για τον άγνωστο φοιτητή"** έξω από το Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης του Παρισιού ενώ μαζί με το Νίκο Κεσσανλή δούλευαν αφίσες με θέμα το Πολυτεχνείο. Μια εξίσου σημαντική εικαστική έκφραση, θεωρείται αυτή του Λευτέρη Κανακάκη, που χρησιμοποίησε τις κορδέλες από τα στεφάνια της πρώτης επετείου του Πολυτεχνείου στα παράσημα, στα νεκρικά κουστούμια και στα ημίψηλα καπέλα σε μια δουλειά, που παραμένει άγνωστη σε όσους δεν παρακολούθησαν την έκθεση (στη γκαλερί Ζουμπουλάκη) των ίδιων των "μοντέλων".

Θα μπορούσαμε να συμπεριλάβουμε σε αυτό το αφιέρωμα και άλλα έργα ζωγράφων και γλυπτών με θέμα αυτή τη φοιτητική εξέγερση, όμως ο επικαιρικός και ίσως πρόχειρος χαρακτήρας τους τα έκανε να σβηστούν με το πέρασμα του χρόνου.

Στο χώρο της στιχουργικής και μελωποίησης θα μπορούσε να πει κανείς πως δεν αξιοποιήθηκαν τα στοιχεία εκείνα, που χαρακτηρίζουν την εξέγερση. Και όμως το Πολυτεχνείο δεν είχε την ατυχία να χρησιμοποιηθεί από καιροσκόπους του τραγουδιού αλλά και δεν είχε την ευτυχία να μελοποιηθεί από πολλούς ικανούς και αξιόλογους του ίδιου χώρου.

Υπάρχουν μωδιασμένες συνειδήσεις γύρω από το θέμα καθώς το γεγονός είναι ακόμα πρόσφατο. Τα περισσότερα τραγούδια, που μας

θυμίζουν το Πολυτεχνείο και ταυτίζονται με αυτό, χρονολογούνται πολύ νωρίτερα. Χαρακτηριστικό είναι το “Προσκύνημα” (1972) του Σ. Ξαρχάκου

για το οριακό εκείνο τρίήμερο, το σεβασμό προς το γεγονός γράφτηκαν σαφώς πολύ αργότερα. Πιο πετυχημένα είναι των “Φατμέ”: “Χούντα δε

και του Ι. Καμπανέλλη από το περίφημο “Μεγάλο μας τσίρκο” (με τους Καρέζη-Καζάκο). Ακόμα και οι στίχοι: “Πάμε και μεις/στα παιδιά που κοιμήθηκαν/κάτω απ’ τα ματωμένα νύχια του περιστεριού” δεν γράφτηκαν για τα παιδιά του Πολυτεχνείου. Αντίθετα το τραγούδι του Μ. Πλέσσα “Εκείνη τη νύχτα” αναφέρεται στη νύχτα της 17ης Νοεμβρίου του 1973, μια νύχτα που και ο Μίκη Θεωδωράκης τραγούδησε μέσα από τους στίχους του Γ. Μπιθικώτση: “Κι όλοι οι νεκροί/είναι πάλι αναστημένοι/σα γονατίζουν/στο Πολυτεχνείο” Ωστόσο, τα τραγούδια που εκφράζουν τη σημερινή αντίληψη

θυμάμαι/μα ούτε ελευθερία/της μεταπολίτευσης/καμένη γενιά.”, του Δ. Τσακνή (“Νοεμβρης ’91”) που τραγουδά με τον Γ. Νταλάρα “Μεγάλωσαν κι οι φίλοι εκεί γύρω στα σαράντα,/στα κόμματα γαντζώθηκαν και ‘γω δεν ξέρω τι να πω/και άλλοι στο σπιτάκι τους για πάντα.” και παρακάτω “Κοιτάζω πάλι πίσω μου δυο γιούς απόκτησα κι εγώ/δεκαεπτά Νοέμβρηδες μου βάρυναν την πλάτη/σημαίες και γαρίφαλα εμπόριο κι απάτη/και λόγοι επισήμων στο κενό.”

Τέλος να αναφέρουμε την “Επέτειο” του δεκαεξάχρονου Φ. Δεληβοριά, τον οποίο μας γνώρισε ο Μ.

Χατζιδάκης. Αυτοί είναι οι τελευταίοι σίχοι: "Ένας θόρυβος ακούγεται δειλά/είναι του '74 Ιουλής./Θεοδωράκης δυνατά κι ο εξόριστος γυρνά/έτσι τελειώνουν ολ' αυτά,.... Η τηλεόραση έχει σβήσει προ πολλού/μα ο πατέρας μου κοιτάζει σα χαμένος/κι είναι όλα γι' αυτόν ψεύτικα και όμως σοβαρά/αφού ξέρει,πως την πάτησε ξανά."

Κλείνοντας τούτο το αφιέρωμα στο Πολυτεχνείο ως πηγή έμπνευσης των καλλιτεχνών, θα πρέπει να κάνουμε λόγο για τα λογοτεχνικά κείμενα που γράφτηκαν και αποτύπωσαν τα δρώμενα στο Πολυτεχνείο. Έργα δυναμικά, που κράτησαν στο χρόνο εξασφαλίζοντας μια θέση σημαντική στη σύγχρονη πεζογραφία μας. Το μυθιστόρημα του Α. Κοτζιά "Αντιποίηση αρχής" (1979) διηγείται την ιστορία ενός χαφιέ, που χάνει την εμπιστοσύνη της εξουσίας μέσα στο τριήμερο της εξέγερσης. Στο πρόσωπο του ήρωα προβάλλει όλο τον πολιτικό ζόφο των μεταπολιτευτικών χρόνων, στηλιτεύοντας και σύμπωμα και αιτία

Το ίδιο αντικείμενο απασχολεί τον Ν. Κάσδαγλη στη "**Νευρή**" (1985). Πρόκειται για μια ανατομία των συμβάντων της 17ης του Νοέμβρη σε παραλληλία με το γενικό κλίμα της εποχής. Ακόμα το μυθιστόρημα της Μ. Δούκα, η "**Αρχαία σκουριά**", που περιγράφει τα αδιέξοδα και τις ελπίδες αυτής της γενιάς. Χωρίς ο κατάλογος να είναι ιδιαίτερα μακρύς υπάρχουν πολλά ακόμα λογοτεχνικά κείμενα που άμεσα ή έμμεσα αναφέρονται σε εκείνες τις μέρες.

Τέτοια είναι το "*Πως φτάσαμε στη νύχτα της μεγάλης σφαγής*" (Λ. Ζωγράφου), το "*Χρονικό των Τριών Ημερών*" (Κ.Μητροπούλου), το "*Μυστήριο*" (Μ. Λυμπεράκη) και το "*Υπό σκιάν*" (Γ. Καρτέρη) το πιο πρόσφατο (1992).

Τέχνη είναι μια πολύ αργή υπόθεση με την έννοια, πως εκείνα, που την αγγίζουν, φτάνουν να γίνουν πλαστική-εικαστική δημιουργία σταδιακά και ασυνείδητα. Τα γεγονότα του Πολυτεχνείου δεν επηρέασαν την ιστορία της ελληνικής τέχνης όπως άλλωστε και κανένα γεγονός από μόνο του δε γράφει ιστορία.

Το Πολυτεχνείο, όπως και η τραγωδία της Κύπρου το '74, δεν αποτυπώθηκε με την ίδια ένταση στη ιστορία της νεοελληνικής τέχνης όπως για παράδειγμα η Αντίσταση, αλλά είναι το ίδιο έντονα χαραγμένο στη μνήμη μας και κυρίως στη μνήμη των φοιτητών της σχολής Καλών τεχνών, των τότε εικοσάχρονων, που είδαν το συνάδελφό τους Γ. Καίλη να σκοτώνεται στα επεισόδια εκείνων των ημερών.

Τα γεγονότα του Πολυτεχνείου δεν αξιοποιήθηκαν καλλιτεχνικά στο βαθμό, που οι περιστάσεις ίσως επέβαλλαν και περισσότερο αποσιωπήθηκαν από φόβο μήπως τελικά γίνουν αντικείμενα καπηλείας. Η σιωπή..... προς απάντηση όλων.....

πηγή: Αρχείο της Ελευθεροτυπίας

ΠΕΡΙ .....ΣΚΕΨΕΙΣ.....

Γράφουμε για το Πολυτεχνείο, αλλά έχουμε και οι συνάδελφοι και εγώ παραλείψει με κάθε λεπτότητα οποιοδήποτε προσωπικό σχόλιο για το όλο θέμα.... Είναι πάρα πολύ δύσκολο, πράγματι, να γράψεις τις σκέψεις που σου γεννά ένα τέτοιο γεγονός. Πως μπορείς να "φιλολογείς", όταν οι συνειδήσεις έχουν παγώσει; Πως μπορείς να μιλάς για αγώνες, όταν το σύμβολο του αγώνα έχει γίνει ένας σωρός από μπάζα; Αυτό έμεινε τελικά από το Πολυτεχνείο; Φέτος ακούσαμε το "Εδώ Πολυτεχνείο" αλλά και το "εκεί Κορυδαλλός" και το "αλλού τρεις λαλούν και δυο χορεύουν..."

Με όλα αυτά που συμβαίνουν κάθε χρόνο κατά τον εορτασμό της επετείου του Πολυτεχνείου ο κόσμος έχει φοβηθεί και βαρεθεί να παίρνει μέρος σε μια φιέστα δακρυγόνων και μολόντωφ, που ομολογουμένως φτιάχνουν μια φαντασμαγορική ατμόσφαιρα αηδίας και αποστροφής. Πέθανε το Πολυτεχνείο; Ζήτω το Πολυτεχνείο!!!!

Η γενιά των -ηντα διαμαρτύρεται: Δεν ντρέπεστε βρωμόπαιδα να διαδηλώνετε στους δρόμους; Τα 'παμε αυτά.. Εκείνα έγιναν τότε....Εσείς τι φωνάζετε; Όλα δεν τα έχετε βρεσκασμένα;

Η γενιά των -άντα με κάθε σεβασμό αναφωνεί: Περασμένα μεγάλεία και διηγώντας τα να κλαίς... Όλα είναι προβοκάτσιες... Έτσι και ακόμα χειρότερα έγιναν τα πράγματα...Οι καιροί είναι χα-λεποί και εμείς βολεμένοι (αυτό το τελευταίο ψιθυριστά)

Η ΓΕΝΙΑ Η ΔΙΚΗ ΜΑΣ, ΑΛΗΘΕΙΑ, ΤΙ ΛΕΕΙ!!!!;

Και θα μου πείτε και σωστά, πως την έχεις δει τη δουλειά; Κριτής των όλων; Κάθε άλλο ...Κριτής του εαυτού μου είμαι και θέλω να είμαι συνεπής απέναντί του. Όταν τελειώσα το δικό μου αφιέρωμα στο Πολυτεχνείο και το ξαναδιάβασα να δω αν τα γράφω σωστά, κατάλαβα πως το σωστό και το λάθος είναι πολύ δύσκολη υπόθεση. Ήμουν λάθος όταν νόμισα πως με μια αναφορά μόνο στα έργα τέχνης, που είχαν το Πολυτεχνείο ως πηγή έμπνευσης, θα είχα δώσει το στίγμα του Πολυτεχνείου!

Δεν θέλω να είμαι απασιόδοξη, αλλά το μέλλον με φοβίζει. Η κοινωνία είναι μια αρένα συγκρούσεων - έτσι τουλάχιστον μας λένε οι κοινωνιολόγοι - και πρέπει, λέει, να τους προλάβεις πριν σε προλάβουν. Απορώ αν προλαβαίνομε και αν δε μας έχουν ήδη προλάβει.....

Σοφία Π.....

ΚΑΤΑΔΥΣΗ

Λιάνα Σακελλίου

Εδώ τελειώνει η ακτή.
Εδώ αρχίζει το όνειρό μου.

Κάθε πρωί φορά τη μάσκα μου,
το μαύρο δέρμα μου
κι ανοίγω τη πύλη του βυθού:
το ζεστό νερό που γέννησε το σώμα σου
τη μακρόστενη άρθρωση των βράχων
το σκοτάδι του χείλους
τις θαλάσσιες ανεμώνες.

Κάθε πρωί σαν χωρική
μαθαίνω να σ'ανιχνεύω.
Περιπλανιέσαι από σχισμή σε σχισμή
οδηγώντας μένα τίναγμα του σώματός σου
τη μοίρα σου.
Θωπεύεις τ'όστρακο μυωπικά
και σαν συλλέκτης το προσφέρεις
σε μωβ και πράσινους αχινούς
για να ενώσεις εικόνα με εικόνα
τα κομμάτια του παλιού κόσμου σου.

Τη νύχτα σε ιχνηλατώ σαν γυναίκα
και κινούμαι ανάλαφρα μέσα κι έξω από ρωγμές
περνώ τους φυκότοπους
τις θαλάσσιες ανεμώνες
τους έγχρωμους αχινοσκελετούς.

Τη νύχτα τεντώνεσαι στην πέτρινη κρυψώνα.
Νιώθω τα μάτια σου άγρια
να φρουρούν τη μοναχική διέγερσή σου.
Σε πλησιάζω. Με τραχιά χέρια
αναποδογυρίζω το βράχο.
Αναδύεις μαύρο άρωμα φόβου.
Εφορμάς.

Για να ζήσω την εικόνα σ'αγκαλιάζω,

τα οκτώ σου χέρια ταξιδεύουν
γύρω από το λαιμό μου
και φτιάχνουν κολλιέ με κύκλους από αίμα.
Σε τραβώ έξω
και μέσα στο δικό μου αέρινο σπίτι.
Βγάζω τη μάσκα, το μαύρο μου δέρμα.
Είσαι ανάσκελα μαζί μου στην ακτή.
Μάτια νεκρά,
χέρια - πόδια κρύα
και χωλά.

Ξυπνώ.
Δε σ'αγαπώ καθόλου πια.

Πρόκειται για μία πρωτότυπη συμφωνία, μια ευτυχή συνύπαρξη και ένα μεγαλοφυές σύναγμα όλων των αισθήσεων της ανθρώπινης συνύπαρξης. Οι κινήσεις απλές, νοητές, οι αναμνήσεις νοητές μέσα από έναν ενεστώτα επανάληψης και ευχάριστης συνήθειας, δημιουργούν μια πρωτόγνωρη εμπειρία και μια ασυνήθιστη γνωριμία με το υγρό στοιχείο.

Η οικειότητα της ποιήτριας με το βένθος συνεπάγεται μακροχρόνια επαφή μαζί του και αποδεικνύεται από την αναλυτική περιγραφή στοιχείων και οργανισμών του θαλάσσιου βυθού.

Πάνω από όλα υπάρχει η αίσθηση της φυσικής κίνησης μέσα στο πλούτο της θάλασσας η οποία δεν περιορίζεται χρονικά και τοπικά και που οδηγεί σε μία περίεργη πληρότητα και μία ασυνήθιστη ολοκλήρωση η οποία πόρρω απέχει από τις οιοδήποτε είδους συμβατικότητες και καθημερινές συνήθειες.

Πρόκειται για μια ιχνηλασία (τι άλλο θα μπορούσε να είναι!), μια επίμονη αναζήτηση του αισθήματος, της αφής και της όρασης, μέσα από το μυαλό, τα χέρια και τα μάτια.

Είναι εμφανής και η αλληγορική σημασία του ποιήματος, μέσα από την επιλογή του θαλάσσιου οργανισμού καθώς και η πρόθεση της ποιήτριας να παρουσιάσει αφενός μια κατάσταση που μπορεί προσωπικά να την απασχολεί και αφετέρου τη ματαιότητα της ζωής και των καταστάσεων που την πλαισιώνουν αφού το αποτέλεσμα είναι πάντοτε το ίδιο: Ο ΘΑΝΑΤΟΣ, όποια μορφή και αν αυτός παίρνει.....

Κατερίνα Μ.

ΣΤΟΝ ΠΥΡΕΤΟ ΤΟΥ ΥΔΡΑΡΓΥΡΟΥ

Ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο σύγχρονος άνθρωπος είναι αυτό της ρύπανσης του περιβάλλοντος από τα βαρέα μέταλλα. Το χρώμιο, το νικέλιο, το παλλάδιο, ο λευκόχρυσος, ο ψευδάργυρος, το κάδμιο και ο υδράργυρος-βαρέα μέταλλα και πολύ τοξικά-χρησιμοποιούνται ευρέως για τη δημιουργία κατασκευών ή υλικών χρήσιμων στον άνθρωπο. Ειδικότερα με τον υδράργυρο κατασκευάζονται θερμομέτρα, βαρόμετρα, λυχνίες, διακόπτες, χρησιμοποιεί στην εξαγωγή του χρυσού, στην οδοντιατρική για τη δημιουργία του οδοντιατρικού αμαλγάματος και στη βιομηχανία καλλυντικών. Όμως ιδιαίτερα έντονο παρουσιάζεται το πρόβλημα της μόλυνσης από υδράργυρο-και άλλα βαρέα μέταλλα- στις βιομηχανικές και στις μεγάλες πόλεις κι αυτό γιατί τα βαρέα μέταλλα δε βιοαποδομούνται αλλά μόνο μετασχηματίζονται κατά τη διάρκεια του κύκλου τους στο περιβάλλον. Έχει μάλιστα διαπιστωθεί πως η μεταφορά των βαρέων μετάλλων στη θάλασσα είναι εύκολη και γίνεται διαμέσου των επιφανειακών νερών και του αέρα. Επομένως οι συγκεντρώσεις τους σε ορισμένες θαλάσσιες περιοχές είναι μεγάλες.

Ιδιαίτερη αύξηση των συγκεντρώσεων υδραργύρου παρατηρείται σε ψάρια, σε παράκτιες περιοχές, όπου υπάρχει βιομηχανική δραστηριότητα ή σε ψάρια λιμνών ή ποταμών, που τα νερά τους μολύνθηκαν από τη χρήση του υδραργύρου στη γεωργία. Μάλιστα ο Hg [υδράργυρος] δεν απομακρύνεται ούτε με το βράσιμο ούτε με το τηγάνισμα ή την ξήρανση των ψαριών στις υψηλές θερμοκρασίες. Μάλιστα, από την κατάναλωση ψαριών έπαθαν ομαδική δηλη-

τηρίαση στο παρελθόν πολλά άτομα στη Minamatu Bey της Ιαπωνίας. Πολλά από τα άτομα εκείνα βρήκαν το θάνατο ενώ άλλα που επέζησαν παραμορφώθηκαν σοβαρά. Επίσης το Ιράκ είχε εισάγει 100.000 τόνους σιτηρών που περιείχαν αρκετή ποσότητα υδραργύρου μυκητοκτόνου. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να δηλητηριαστούν 6.000 άτομα από τα οποία 500 περίπου πέθαναν. Τέτοια περιστατικά σημειώθηκαν στη Σουηδία και στη Φινλανδία.

Σημειώνεται ότι οι οργανικές ενώσεις του Hg αποτελούν τις πλέον τοξικές μορφές, η τοξικότερη από τις οποίες είναι ο μεθυλικός υδράργυρος ενώ η παγκόσμια παραγωγή Hg αυξάνεται κατά μέσο όρο 2% ετησίως. Κατά τη διάρκεια της εξόρυξης του Hg παρατηρούνται απώλειες που ανέρχονται στο 3% της συνολικής ετήσιας παραγωγής. Έτσι κάθε χρόνο έχουμε 300 τόνους Hg, που διαχέονται στην ατμόσφαιρα, οι οποίοι προέρχονται από απώλειες κατά τη διαδικασία εξόρυξης του μετάλλου.

Ο μεθυλικός υδράργυρος εξαιτίας της σταθερότητάς του στις συνθήκες του περιβάλλοντος και της ιδιότητάς του να διαλύεται στο λίπος, διαπερνά εύκολα τις βιολογικές μεμβράνες και συσσωρεύεται στους ζωντανούς ιστούς δηλαδή βιοσυγκεντρώνεται. Έτσι τα ψάρια βιοσυγκεντρώνουν Hg που είναι διασκορπισμένος στο θαλασσινό νερό, κυρίως μέσω της τροφής τους. Τα όστρακα-επειδή λειτουργούν ως ηθμοί-συσσωρεύουν στον οργανισμό τους τον Hg της περιοχής τους και οι χερσαίοι οργανισμοί λαμβάνουν τον Hg μέσω της τροφικής αλυσίδας. Στα φυτά ο Hg εντοπίζεται στους σπόρους και στους

καρπούς τους.

Παρόλο που ο άνθρωπος μπορεί να προσλάβει σημαντικές ποσότητες Hg από τον αέρα και το νερό ο μεγαλύτερος κίνδυνος δηλητηρίασής του είναι τα τρόφιμα. Όταν εισέρχεται ο υδράργυρος στον οργανισμό προκαλεί σοβαρές βλάβες, παρόλο που το μεγαλύτερο ποσοστό αποβάλλεται με τα ούρα. Προκαλεί εγκεφαλικές παθήσεις, αλλοιώσεις στο νωτιαίο μυελό, γαστρεντερικές διαταραχές, παραλήρημα και τελικά το κώμα και το θάνατο.

Η τάση ατμών του υδραργύρου, αν και μικρή, παρέχει συγκέντρωση ατμών υδραργύρου στον αέρα 2ppm, που είναι 200 φορές μεγαλύτερη από την επιτρεπτή. Τα νομοθετημένα όρια Hg διεθνώς είναι από 0,7 έως 1ppm, ενώ στις έγκυες γυναίκες ως επίπεδο ασφαλείας για το έμβρυο θεωρείται το 0.5ppm. Ένα άλλο σημαντικό μέτρο προστασίας της Δημόσιας Υγείας είναι ο συνεχής έλεγχος των βιομηχανικών παράκτιων περιοχών και η απαγόρευση ή τουλάχιστον ο περιορισμός της χρήσης υδραργυρικών παρασποκτόνων στη γεωργία και τέλος ο σχολαστικός έλεγχος εισαγόμενων προϊόντων για το επίπεδο συγκέντρωσης Hg που πιθανόν περιέχουν.

Από όσα αναφέρθηκαν αντιλαμβανόμαστε πως ο υδράργυρος είναι ένας πολύ βασικός παράγοντας ρύπανσης του περιβάλλοντος που προκαλεί τε-

ράστιες οικολογικές επιπτώσεις και επιβαρύνει ανεπανόρθωτα την ανθρώπινη υγεία εφόσον εισβάλλει άμεσα στην τροφική αλυσίδα. Γι' αυτό χρειάζεται να ευαισθητοποιηθούμε όλοι ως απλοί πολίτες, ως άτομα, και εφόσον οι κυβερνήσεις δεν αναλαμβάνουν με δραστικά μέτρα να περιορίσουν τις ενέργειες που συμβάλλουν στη μόλυνση του φυσικού περιβάλλοντος, ας αναλάβουμε εμείς με τις διαμαρτυρίες μας να τους ευαισθητοποιήσουμε, είτε αυτοί είναι το κράτος είτε οι βιομηχανίες. Ωστόσο οι διαμαρτυρίες μας αυτές δεν μπορούν να έχουν επιθυμητά αποτελέσματα όταν είναι μεμονωμένες και ανοργάνωτες. Σοβαρά προβλήματα—όπως αυτό της μόλυνσης του περιβάλλοντος και της επίπτωσής του στην ανθρώπινη υγεία—έχουν ανάγκη οργανωμένης και συντονισμένης αντίδρασης, η οποία μπορεί να αποκτήσει φωνή και έκφραση μέσα από οικολογικές οργανώσεις όπως η Greenpeace, η WWF και άλλες. Αν, λοιπόν, θέλουμε πραγματικά στο μέλλον να ζούμε σ' ένα καθαρό φυσικό περιβάλλον, χωρίς το άγχος που μας μεταδίδουν οι συνέπειες της μόλυνσης, αυτό θα πρέπει να το δείχνουμε και έμπρακτα.

ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΖΕΛΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΙΑ "ΞΕΝΗ" ΓΛΩΣΣΑ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ Α'

Λογικά και επόμενα, αποκλήματα ευθικρισίας και εκλεκτικισμού αυτά τα τινά.....Ίσως πάλι να είναι μια λεισχηνεία και πανάκεια(;) μιας καρωτικής και ερεβώδους εγκύκλιας παιδείας, που με έχει κάνει είλωτα του συβαριτισμού, των πλαστών μαρμαρυγών και των προμελετημένων μεταρσιώσεων. Δε θα εξηγήσω γιατί συμβαίνουν αυτά.....Έτσι κι αλλιώς αυτή η όλβια δημοκρατία μας παρέχει το δικαίωμα της ισηγορίας και για τούτο θα κρίνεται εσείς.....

(Προχωρώ λοιπόν με ενδελέχεια και ακκισμό σε όσα έχω και με πνίγουν.....). Αντιλαμβάνομαι, όσο μεγαλώνω, ότι γεύομαι τα εδέσματα της ζωής με θυμηδία και ξέρω ότι είναι αβδηρικό και ίσως προκαλεί βδελυγμία το γεγονός, αλλά είναι μια άμυνα του πνεύματός μου σε αυτή την επαλληλία των καβαλιστικών και ιοβόλων εξυφάνσεων που μύχια νιώθω πως με εκμαυλίζουν. Και είναι έτσι πολύ μεγάλο το σφάλμα, γιατί συμφωνώ με ένα έτυμο πλην όμως εράσμο(!) κόσμο, που βιώνει μια επιφανιακή αλκή και νηπενθή πρόοδο. Γίνομαι θύμα ενός μθριδατισμού, που με θέλει άμουσο, απολιτικό, δαήμονα, μισάνθρωπο, μα κυρίως ευτυχημένο. Ονειρεύομαι τα ηλύσια πεδία και αγγελιάζομαι..... Η αγχίνιά μου γίνεται ένας θυμελικός ρόλος μιας ψυχοκτονίας.

Βαυκαλίζομαι πιστεύοντας πως έχω αποτινάξει τα φρεϊμάνια σύμφυτα ένστικτά μου, ότι ζω με αγνεία και ότι διαθρυλώ την επικουρική διάθεση και τη θελξίνου εμπρίθεια. Μα δισαίθάνομαι ότι με περιμένει ο καιάδας των δημοκόπων και είναι μάλλον γεγονός το ότι έχω πέσει στο χάος του.

Επιμύθεια; Ατασθαλία; Δεν είναι ώρα να το κρίνω. Αένας αγώνας αναμόχλευσης χωρίς κλαθμούς. Και ο καθησυχασμός; Ψυχανεμίζομαι πως δεν τον αντέχω άλλο..... Ευελπιστώ..... Στα ηλύσια πεδία της δικής μου φαντασίας οι άνθρωποι δεν εθελοτυφλούν αλλά αγκαϊζουν με το βίο τους έναν ελαττωματικό κόσμο.....

ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ Β'

Λογικά και επόμενα, γεννήματα λογικής σκέψης και επιλογή αντιφατικών στοιχείων προκειμένου να αποδείξω το αυτό, τούτα που γράφονται..... Ίσως πάλι να είναι μια άσκοπη πολυλογία; και καταφύγιο(;) μιας υπνωτικής και σκοτεινής γενικής παιδείας, που με έχει κάνει δούλο της φιληδονίας και της μαλακότητας, των ψεύτικων λάμπσεων και των προμελετημένων εξάρσεων..... Δε θα εξηγήσω αυτά, που συμβαίνουν. Έτσι κι αλλιώς αυτή η ευτυχημένη δημοκρατία μας παρέχει το δικαίωμα της ελευθερίας και του ίσου λόγου, για τούτο κρίνετε εσείς.....

(Προχωρώ λοιπόν σε όσα έχω και με πνίγουν.....)

Αντιλαμβάνομαι, όσο μεγαλώνω, ότι γεύομαι τα εδέσματα της ζωής με φαδρό τρόπο, που ενέχει μια κάποια ειρωνική διάθεση. Και ξέρω ότι είναι ματαιόδοξο και ίσως προκαλεί αποστροφή το γεγονός, αλλά είναι μια άμυνα του πνεύματός μου σε αυτή την ακολουθία των μυστηριωδών και μοχθηρών κρυφών προετοιμασιών, που ετοιμάζονται για μένα και ενδόμυχα νιώθω πως με διαφθείρουν. Και

είναι έτσι πολύ μεγάλο το σφάλμα μου ,γιατί συμφωνώ με έναν πραγματικό πλην όμως αξιαγάπητο(!) κόσμο ,που βιώνει μια επιφανειακή ευρωστία και μια χωρίς λύπες πρόοδο. Γίνομαι θύμα μιας συνήθειας, που με θέλει απαίδευτο ,απολιτικό επαίοντα ,μισάνθρωπο ,μα κυρίως ευτυχισμένο. Ονειρεύομαι τον παράδεισο των δικαίων και των σοφών και οραματίζομαι τον άγγελο ,που θα πάρει την ψυχή μου.....

Ξεγελώ τον εαυτό μου πιστεύοντας πως έχω αποτινάξει τα πολεμοχαρή σύμφυτα ένστικτά μου,οτι ζω με ηθική καθαριότητα και οτι διατυμπανίζω τη διάθεση για προσφορά βοήθειας και τη βαρύτητα στη σκέψη, που είναι βέβαια θελκτική. Μα δαισθάνομαι οτι με περιμένει ο καιάδας των δημαγωγών και μάλλον είναι γεγονός οτι έχω ήδη πέσει μέσα στο χάος του.

Έλλειψη προνοητικότητας; Ηθική απρέπεια; Δεν είναι ώρα να το κρίνω. Ατέλειωτος αγώνας να φέρω στο φως τις αλήθειες χωρίς κλάματα. Και ο καθουχασμός; Υποπεύομαι,πως δεν αντέχω άλλο...Ελπίζω.....Στον παράδεισο της δικής μου φαντασίας ,οι άνθρωποι δεν εθελotuφλούν αλλά ομορφαίνουν με το βίο τους έναν ελαττωματικό κόσμο.....

Σοφία Προβατάρη

Ένας ξένος (;) στο 36ο Φεστιβάλ κινηματογράφου Θεσσαλονίκης

Κατ' αρχήν πρέπει να ξεκαθαρίσω κάτι: αν και (μελλοντικός) διαιτολόγος, είμαι φανατικός σινεφίλ ή θα μπορούσε κανείς να πει, σινεμανής. Όταν λοιπόν έμαθα ότι το φετεινό φεστιβάλ κινηματογράφου θα άρχιζε στις 3 Νοεμβρίου, ανέτρεψα το πρόγραμμα μου: τηλεφώνησα στους Θεσσαλονικιούς φίλους μου να τους αναγγείλω ότι θα κατέφθανα στην συμπρωτεύουσα δύο εβδομάδες πιο νωρίς από την προκαθορισμένη άφιξή μου (16 Νοεμβρίου).

κέντρο. Συναντήθηκα με το φίλο μου το Γιώργο, παρακολούθησα ένα βαρετό μάθημα οικονομικών στο Πανεπιστήμιο, έφαγα και βγήκα βόλτα με τη φίλη μου τη Χρυσούλα. Στόχος πρώτος: αναγνώριση περιβάλλοντος. Στόχος δεύτερος: συγκέντρωση κινηματογραφικού υλικού σχετικού με το φεστιβάλ το οποίο θα άρχιζε μια μέρα μετά.

Όσον αφορά στον πρώτο στόχο, αυτός επετεύχθη. Όχι μόνο προσαρμόστηκα στην ξένη πόλη, αλλά και απόλαυσα τη βόλτα σε δρόμους φιλι-

Την Ιτέμπτη λοιπόν, 2 Νοεμβρίου στη μία το μεσημέρι, το INTERCITY είχε φθάσει στο σταθμό της Θεσσαλονίκης κι εγώ, κλασσικός τουρίστας σε πόλη που επισκέπτεται για πρώτη φορά, προσπαθούσα να προσανατολιστώ και να βρώ μέσο για να πάω προς το

κούς γεμάτους απο πρόσωπα ζεστά. Όσον αφορά το δεύτερο στόχο, η πλήρης απογοήτευση. Στα πολλά περιπτερα, τα οποία είχαν στηθεί στις κεντρικές οδούς δεν υπήρχε πρόγραμμα ούτε για δείγμα.

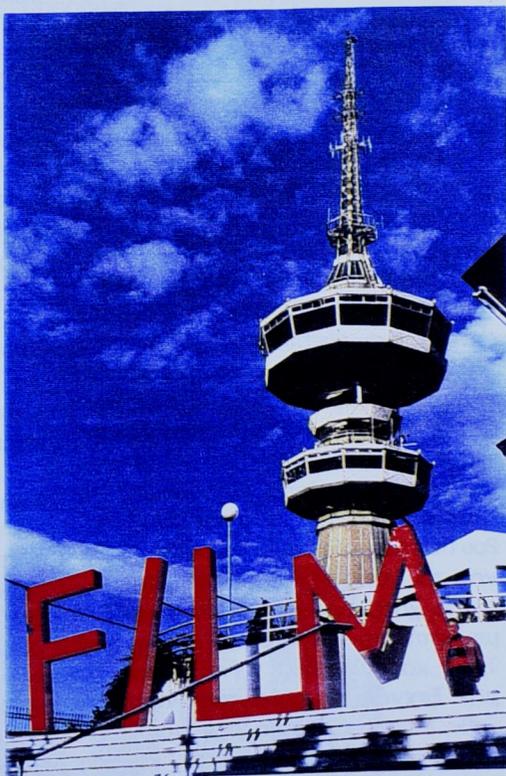
Όχι, τα προγράμματα δεν είχαν

εξαντληθεί. Απλά, δεν είχαν ακόμη τυπωθεί!

Επιστρέφοντας σπίτι, τηλεφώνησα στο φίλο μου το Δημήτρη (μα καλά, πόσους φίλους έχεις σε αυτήν την πόλη!). Πάγιο μέλος της φυλής των σινεφίλ, αποδείχτηκε βασικός πληροφοριοδότης και αρωγός μου στη συμμετοχή στο φεστιβάλ. Ο Δημήτρης λοιπόν, με πληροφόρησε για το πρόγραμμα της πρώτης μέρας και στους 5 παρακαλώ κινηματογράφους του φεστιβάλ (Παλλάς, Μακεδονικόν, Έσπερος, Λάουρα και Θέατρο ΕΜΣ). Μου μίλησε ακόμη για τα παράλληλα αφιερώματα σε διάφορους δημιουργούς. Από αυτά, το πιο ενδιαφέρον είναι η παρουσίαση όλων των ταινιών του Ιταλού Νάνι Μορέτι, τον οποίο πρωτογνώρισα πέρυσι μέσα από το υπέροχο **αγαπημένο μου ημερολόγιο**. Επίσης, ενδιαφέρον παρουσιάζει και το αφιέρωμα στον Μιχάλη Κακογιάννη, ενώ μου είναι παντελώς αδιάφορες οι σφράντα τόσες ταινίες του υπερεκτιμημένου -κατά τη γνώμη μου- Κριστόφ Κισλόφσκι. Λυπάμαι, αλλά δε θα πάρουμε!

Η Παρασκευή ξεκίνησε με κρέπα σοκολάτα στην πλατεία Ναυαρίνου, μια κλασική λιχουδιά που την τιμούν ιδιαίτερως οι φοιτητές. Από εκεί, κατευθείαν στο ολοκαίνουργιο εκθεσιακό κέντρο Ιωάννης Βελίδης μέσα στο οποίο εδρεύει φέτος το φεστιβάλ. Εξωτερικά το κτίριο είναι εντυπωσιακό (βρίσκεται ακριβώς δίπλα από τον πύργο του Ο.Τ.Ε.), όμως μέσα γίνεται χαμός. Μαθαίνουμε ότι το προηγούμενο βράδυ δόθηκε δεξίωση για τους επισήμους και γι' αυτό τώρα προσπαθούσαν να συνεφέρουν τον αχανή χώρο. Στα αριστερά του φουαγιέ δεσπόζει μια καφετέρια και στα δεξιά τοιχοκολλημένες οι φωτογραφίες απο

τη χθεσινή βραδιά. Γλαμουρ σε υψηλές δόσεις με πρωταγωνιστές υπουργούς (Βενιζέλος, Τσοχατζόπουλος), δημοσιογράφους, ηθοποιούς και τον διευθυντή του φεστιβάλ Μισέλ Δημόπουλο.

Στο εκθεσιακό κέντρο στήνουν περίπτερα τα κανάλια (ΕΤ-1, Mega, Antenna), περιοδικά της Θεσσαλονίκης, η Kodak, σύνδεσμοι σκηνοθετών και ηθοποιών, ο οργανισμός πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης και η Telestet (λείπει ο Μάρτης από την Σαρακοστή). Μεταξύ των παρισταμένων αναγνωρίζουμε τον Γιώργο Φούντα, τον Γιάννη Δαλιανίδη, τον Δημήτρη Δανίκα (κριτικό των Νέων), τον Θοδωρή Κουτσογιαννόπουλο (κριτικό του Antenna) και τον Μισέλ

Δημόπουλο(πανταχού παρών).

Προμηθεύομαι=επιτέλους=ένα πρόγραμμα. Πανικός! Κατά τη διάρκεια των δέκα ημερών που διαρκεί το φεστιβάλ, προβάλλονται πάνω απο 100 ταινίες! Υπάρχει τρελλός που θα τις δει όλες; Επίσης προμηθεύομαι και το "πρώτο πλάνο" την εφημερίδα του φεστιβάλ που κυκλοφορεί καθημερινά και διανέμεται δωρεάν.

Δεν θυμάμαι πώς πέρασε το μεσημέρι και το απόγευμα, πάντως στις επτά ακριβώς το βράδυ ήμασταν με το Δημήτρη στον κινηματογράφο Παλλάς. Πρώτη ταινία, η αμερικάνικη **έξω φρενών** του Γουέιν Γουάνγκ, ενός εξαιρετικού σκηνοθέτη γνωστού από τις ταινίες του **η λέσχη της χαράς και της τύχης** και **καπνός**. Η συγκεκριμένη πάντως ταινία, με πρωταγωνιστή τον Χαρβεϊ Καϊτέλ, δεν έλεγε τίποτε το ιδιαίτερο. Εκπλήξεις της ταινίας η εμφάνιση της Μαντόνα και του (της) Ρου Πολ. Δεύτερη ταινία **ο μουσουλμάνος** του Ρώσου Βλαντιμίρ Κατινέκο.

Το χασμουρητό πήγε σύννεφο. Μη με ρωτήσετε για υπόθεση. Δε θυμάμαι! Τρίτη και τελευταία ταινία η γαλλική **μην ξεχνάς πως θα πεθάνεις** του Ξαβιέ Μποβουά. Ταινία-σοκ που περιγράφει την κατάβαση στην κόλαση ενός νέου ο οποίος προσπαθώντας να αποφύγει τη στράτευση, μαθαίνει να πεθάνει -τραγική ειρωνεία- στον πόλεμο της Γιουγκοσλαβίας όπου πηγαίνει ως εθελοντής. Πολύ καλό αλλά και ιδιαίτερα τολμηρό.

Το Παλλάς στην τελευταία αυτή ταινία ήταν γεμάτο. Πληροφορηθήκαμε όμως ότι γεμάτο ήταν και το Μακεδονικόν με το **αγαπημένο μου ημερολόγιο** του Μορέτι. Χαμός όμως γινόταν και στην πρεμιέρα του **Δον**

Ζουάν ντε Μάρκο και στις προβολές του **υδάτινου κόσμου** και του **9 μήνες** αποδεικνύοντας έτσι ότι το φεστιβάλ δεν επηρέασε την κίνηση των άλλων κινηματογράφων.

Το γερό ξενύχτι που ακολούθησε με εμπόδισε να ξυπνήσω νωρίς κι έτσι το Σάββατο το μεσημέρι μετά από μια μπουγάτσα με τυρί (σαλονικιάτικη ονομασία για την τυρόπιτα) βρέθηκα στον Έσπερο για να παρακολουθήσω το πρώτο φίλμ του Νάνι Μορέτι **είμαι ένας αυτεξούσιος** (πώς;) Καυστική σάτιρα και αυτοκριτική από έναν καλλιτέχνη όχι μόνο στα λόγια.

Ακολούθησαν τα γνωστά από τις προβολές τους στην τηλεόραση **όταν τα ψάρια βγήκαν στη στεριά** του Κακογιάννη και η **γραβάτα** του πρόσφατα χαμένου Αλέξη Μπίστικα.

Από τον Έσπερο κατευθείαν στο Μύλο. Στη γκαλερί του Μύλου γίνονταν τα εγκαίνια μιας θαυμάσιας έκθεσης φωτογραφίας του Γιόζεφ Κουντέλκα. Ο Κουντέλκα, ένας απο τους σπουδαιότερους Ευρωπαίους φωτογράφους ακολούθησε τον Θόδωρο Αγγελόπουλο στα γυρίσματα της ταινίας **το βλέμμα του Οδυσσέα**. Το αποτέλεσμα ήταν μια σειρά από πανοραμικές φωτογραφίες που αποδίδουν πλήρως την κατάσταση στα σημερινά Βαλκάνια. Στη συλλογή υπάρχουν και οι τελευταίες φωτογραφίες του Τζιάν Μαρία Βολοντέ ο οποίος ως γνωστόν, απεβίωσε κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων. Στα εγκαίνια της έκθεσης παραβρέθηκαν πολλοί γνωστοί μεταξύ των οποίων (τι εκπληξη!) ο Μισέλ Δημόπουλος.

Τελικά, δεν κατόρθωσα να δω ούτε μία ελληνική ταινία του διαγωνιστικού τμήματος. Ό,τι καλό ήταν σπρωγμένο προς το τέλος του φεστιβάλ, όταν εγώ θα ήμουν πλέον στην Αθήνα, χαμένος

σε κάποιο υποχρεωτικό εργαστήριο. Πάντως, από την Αθήνα είχα διαβάσει ότι φαβορί για φέτος είναι η ταινία του Δινδάρé **ο τσαλαπετεινός του Ουαϊόμινγκ**. Η τοποθέτηση της συγκεκριμένης ταινίας το Σάββατο 11/11 (πρό-τελευταία ημέρα του φεστιβάλ) στις εννέα το βράδυ ισχυροποίησε τα προ-γνωστικά, τα οποία τελικά επιβεβαιώθηκαν. **Ο τσαλαπετεινός** φορτώθηκε με τα βραβεία καλύτερης ταινίας, πρω-τοεμφανιζόμενου σκηνοθέτη και ήχου. Μυστί λοιπόν **ο τσαλαπετεινός** για τον φετεινό χειμώνα.

Κατά τ' άλλα, οι γνωστές γκρίνιες είχαν ξεκινήσει από το Σάββατοκύριακο της παραμονής μου στη συμπρω-τεύουσα. Γνωστοί "ταραξίες" διαμαρτύ-ρονταν γιατί η έδρα του φεστιβάλ είναι η Αθήνα, γιατί η επιγραφή του θεάτρου Ε.Μ.Σ είναι 36ο διεθνές Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, γιατί αποκλείστηκαν ο-ρισμένες ταινίες, γιατί, γιατί, γιατί...

ζήσει την έντονη νυχτερινή ζωή της, είχα ευχαριστηθεί την παρέα με φίλους που μου είχαν λείψει. Πρόλαβα όμως και να βουτήξω βαθιά, έστω και για λίγο σε μια διοργάνωση που μέχρι τότε μπορούσα να παρακολουθώ, μόνο από τις εφημερίδες. Οι σκέψεις που κυριαρχούσαν στο ταξίδι του γυρισμού ήταν δύο: όταν φτάσω στην Αθήνα να ξαναμπώ στην αγαπημένη μου σινεφίλ καθημερινότητα και του χρόνου να επιστρέψω στην αγαλιά της Θεσσαλονίκης έχοντας τη δυνατότητα να της δοθώ για πιο πολύ.

Οι ταινίες βλέπετε, δε μπορούν να σε χορτάσουν. Όσες πιο πολλές βλέπεις, τόσο πιο πολύ σου ανοίγει η όρεξη. Το λένε και οι καλύτεροι... δια-τολόγοι!

Από τη Θεσσαλονίκη έφυγα, Κυριακή μεσημέρι. Είχα γευτεί τις χάρες τις, είχα

**Βασίλης
Φραγκίσκος**

Με θέμα ελεύθερο

Εβγαλε άλλο ένα τσιγάρο από το πακέτο. Βολεύτηκε στην αναπαυτική καρέκλα του γραφείου του, σταύρωσε τα πόδια και άναψε ένα σπύρτο. Περαισμένες δύο τη νύχτα κι εκείνος ανάβει το ένα τσιγάρο πίσω από το άλλο, προσπαθώντας να ανακαλύψει κάτι για να γράψει. Το αγαπημένο του περιοδικό του είχε αναθέσει δοκιμαστικά τη συγγραφή ενός κειμένου. Το θέμα ήταν ελεύθερο, όμως για τον ίδιο η ελευθερία αυτή λειτουργούσε πολύ περιοριστικά.

Στη μέχρι τότε δημοσιογραφική του καριέρα είχε σαφέστατες οδηγίες και ξεκάθαρες απόστολες. Ρεπορτάζ για το Α γεγονός, συνέντευξη από τη Β προσωπικότητα, άρθρο για το Γ θέμα. Ποτέ όμως δεν είχε την ελευθερία να γράψει για οτιδήποτε τον απασχολούσε.

Στην πραγματικότητα, τίποτε δεν τον συγκινούσε τόσο πολύ ώστε να γράψει κάτι αντίξιο της ευκαιρίας που του δινόταν. Μετα από μια μακρόχρονη πνευματική κόπωση, η οποία αποσκοπούσε στην απόκτηση γνώσεων και στη δημιουργία βάσεων για το επαγγελματικό του μέλλον, ο νους του δεν ήταν πουθενά αφροισμένος. Ξοδεύονταν εδώ και εκεί σε ένα διαρκές κυνήγι της πολιτικής, κοινωνικής και πολιτιστικής επικαιρότητας. Ήταν παντού κι όμως δεν ήταν πουθενά.

Ταυτόχρονα, ήταν συναισθηματικά ασταθής. Αλλεπάλληλες μεταπτώσεις της διάθεσής του ταλαιπωρούσαν το οικογενειακό του περιβάλλον και τους φίλους του. Διαισθάνονταν ότι ήταν ανίκανος να δημιουργήσει σχέσεις βαθιές και ουσιαστικές. Για αγάπη ούτε λόγος. Μια απογοήτευση ήταν αρκετή για να προκαλέσει συντριβή της κοσμοθεωρίας του και να τον οδηγήσει σε μια σειρά από εφήμερες χωρίς πάθος επαφές.

Ο προσανατολισμός του ήταν να γράψει μια απλή ιστορία, η οποία θα συγκέντρωνε κάποιο, έστω ελάχιστο ενδιαφέρον των αναγνωστών. Η ανύσωση από τη μνήμη γεγονότων της πρόσφατης ζωής του δεν έφερε στην επιφάνεια κάποια ιστορία αξία να ειπωθεί.

Ένα φλας άστραψε ξαφνικά εμπρός του. Σκέφτηκε να γράψει για ό,τι του συνέβαινε εδώ και τέσσερις-πέντε ώρες. Να περιγράψει την αγωνία του για τα γεμίσματα της λευκής κόλλας και να καταθέσει στο χαρτί τα προσωπικά του αδιέξοδα. Το ξεδίπλωμα της ιδέας αυτής αποκάλυψε τα χαρίσματά της. Επρόκειτο για την καταγραφή ενός γεγονότος ζωντανού που πραγματοποιούνταν την ίδια στιγμή. Αφορούσε στον ίδιο όσο και στους αναγνώστες του. Κι επιτέλους, ήταν κάτι το πρωτότυπο.

Χωρίς να χάσει χρόνο άρχισε να γράφει. Τον αρχικό του όμως ενθουσιασμό διαδέχτηκαν ερωτηματικά και τελικά απογοήτευση. Το κείμενο που έγραφε δεν ανταποκρινόταν στις προσδοκίες του. Ξεκάθαρα του έλειπε η πνοή, η θεία αυτή δύναμη, η οποία μετατρέπει το κατασκεύασμα σε δημιούργημα. Μέσα στη γενικότερη απογοήτευση απέρριψε και την ίδια την ιδέα ως στατική.

Ξάπλωσε να κοιμηθεί με την πεποίθηση ότι η νέα ημέρα θα έφερνε την επιζητούμενη έμπνευση. Όμως, ως συνήθως, οι εμμονές του παραμόνευαν.

Και... Συ(ν)γνώμη... Κιόλας

ΖΑΠΙΝΓΚ ...

από την Κατερίνα

Αγαπητοί μου φίλοι. Άλλη μια χρονιά εδώ να ασχολιόμαστε με το πιο διαδεδομένο, το πιο δημοφιλές σπορ! Το εθνικό μας σπορ! Το ζάπινγκ! Όλη η Ελλάδα μπροστά από ένα κουτί αλλάζει κανάλια όλη την ημέρα. Το τηλεκοντρόλ έγινε είδος πρώτης ανάγκης. Αλήθεια, δεν έχει σκεφτεί ο Υπουργός των Οικονομικών να επιβάλει φόρο στις μπαταρίες των τηλεκοντρόλ να βγούμε από αυτήν την κρίση!

Αρχίζοντας σας αφιερώνω ένα ασματάκι που έγραψα για το τηλεκοντρόλ!

Υπάρχω

και όσο υπάρχουν θα υπάρχω
σκλάβο τη ζωή σου θα 'χω
κι ας αλλάξεις τα κανάλια συνεχώς.

Υπάρχω

μεσ' τα μάτια σου που ψάχνουν
στα χεράκια σου που θέλουν
σαπουνόπερες και show για να δουν.

Είμαι της ζωής το ένα

δε με σβήνει κανένα
κι αν βολτούλες γυρνάς
κι ώρες ώρες γελάς
κατά βάθος πονάς
γιατί χάνεις τα νέα.

Είμαι και αρχή και φινάλε

και στη σκέψη σου βάλε
πως και έξω να βγεις
πάλι μέσα θα μπεις
για να δεις Χαρδαβέλλα!

Δε σας άρεσε; Πέστε το στη Σεμίνα!

Έχετε μεγάλα πόδια; Πέστε το στον Αντρέα!

Σας πονάει το στομάχι σας; Κοψ'τε τους καφέδες!!! Γιατί εγώ με το στομάχι έπαθα μεγάλη ταραχή. Διαβάστε και κλάψτε.

Μια μέρα του καλοκαιριού πέφτω για ύπνο έχοντας καταπιεί δύο κιλά σούπας Κιορ. Τώρα θα μου πείτε γιατί σούπα, Λένε πως είναι καλή για το στομάχι. Ένωθα λοιπόν καροτάκια και μαϊντανούς να κόβουν βόλτες στο στομαχάκι μου. Και βλέπω όνειρο σημαδιακό

Ήμουν λείει νύφη και πλησίαζα σε μια εκκλησία να παντρευτώ. Όχι βέβαια να

το παινευτώ αλλά ήμουνα πολύ ωραία νύφη. Όλος ο κόσμος με χάζευε! Και με περίμενε και ένας παίδαρος! Όχι να το (ξανα)παινευτώ αλλά δυο τρεις που δεν κοίταζαν εμένα... χάζευαν αυτόν! Οι δύο ήταν γυναίκες... για τον τρίτο θα σας γελάσω.

Πλησιάζοντας λοιπόν τον παίδαρο βλέπω στο πόμολο μιας πόρτας ένα χαρτάκι "Let's Heineken". ΤΩΡΑ; Τι να κάνω; Να αφήσω το γάμο για Heineken; Και ακούω το "Follow your heart" από τη διαφήμιση του Cuffy Sark και επίσης άκουγα τη Ρίτα "Εγώ δεν πάω Heineken, θα μείνω με τον παίδαρο". Και βρίσκομαι σε ένα τρομερό δίλημμα! Και πετάω την ανθοδέσμη και φεύγω! Για κακή μου τύχη την πιάνει ένας φίλος μου που ήταν εναντίον του γάμου και τσαντίστηκε και με πήρε στο κυνήγι να μου την ξαναδώσει! Μπροστά εγώ, πίσω ο φίλος μου, τρέχαμε και μας σταματάει ένας. Με κοιτάει... τον κοιτάω... βρε κάπου τον ξέρω... και τον θυμήθηκα! Πέροι τα είχαμε και τον ξυρίζα! Και όχι να το παινευτώ αλλά του είχα πατήσει μια ξούρα πολύ τζάμ!!! "Πάμε για Amstell," μου λέει. Για Amstell μάλιστα. Πάω! Μας προλαβαίνει όμως ο φίλος μου με την ανθοδέσμη και πάμε και οι τρεις. Αφού μπαίνουμε σε ένα ταξί με τα χίλια ζόρια γιατί δε χώραγε το νυφικό μου... Ξαφνικά κοιτάμε τον οδηγό και ήταν μια σαύρα! Οι δύο φίλοι μου φοβήθηκαν και έφυγαν και πετάνε την ανθοδέσμη και την πιάνει η σαύρα!!! Βάζει τα κλάματα και η σαύρα (μα καλά ρε παιδιά, κανένας δε θέλει γάμο, καλά που έφυγα δηλαδή!).

Παίρνω και εγώ ένα AZAX την ψέκασα και εξαφανίστηκε! Μπράβο AZAX! Όχι να το παινευτώ αλλά την εξουδετέρωσα! Αλλα ξαφνικά έρχεται ο Χαρδαβέλλας και κράταγε ένα κλουβί με τη σαύρα! Ε όχι να τρελλαθούμε κιόλας. Άρχισα να τρέχω και με πλησιάζει ένα UFO με οδηγό τη Ρούλα. Μπρος η Ρούλα, πίσω η σαύρα με το Χαρδαβέλλα!

Εκεί ευτυχώς ξύπνησα! Όχι θα μου τη φέρει εμένα μια σαύρα. Ας πάμε όμως στην επόμενη ημέρα που πήγα σε μία καφετζού να μου εξηγήσει το όνειρο.

Μπαίνω μέσα και τη βλέπω να κάθεται σταυροπόδι σαν τους Βουδιστές και να βλέπει κινούμενα σχέδια. Της εξήγησα την περίπτωσή μου και εκείνη μου ερμήνευσε το όνειρο: "Κορίτσι μου το ότι έφυγες από την εκκλησία είναι κάτι θετικό... για ρώτα και εμένα που κάθησα! Η ανθοδέσμη είναι η επιρροή που έχουν επάνω σου οι διαφημίσεις. Εύτυχως που την πέταξες. Η σαύρα είναι η εκπομπή του Χαρδαβέλλα και το UFO είναι η εκπομπή της Ρούλας. Θα σου πρότεινα να τις βλέψεις γιατί τα πνεύματα είναι τσαντισμένα μαζί σου."

"Ευχαριστώ... τι σας χρωστάω," λέω.

"Μια βιντεοκασσέτα με το *Λαβ Σόρρ*" λέει.

Έφυγα σκεπτόμενη! Πολύ τηλέοραση βλέπω. Θα την κόψω. Από τότε τη-ρώ πρόγραμμα. Δύο ώρες την ημέρα χωρίς τις διαφημίσεις. Δηλαδή όλο το πρόγραμμα! Και βλέπω και ειδήσεις. Στο Σκάϊ που είναι από τις 8:00 ως τις 10:30. Αυτό είναι δελτίο ειδήσεων! Χορταστικό! Υπερθέαμα! Αλλά ήθελα να ήξερα τι λένε δυο-μιση ώρες. Το έχουν βρει το κόλπο. Σε κάθε είδηση και συζήτηση. Όπως:

"Κυρίες και κύριοι. Νερά βρήκε στα ρούχα της η Άννα Μαρία. Τα ρούχα ό-πως υποστηρίζει η Άννα Μαρία ήταν καθαρά, έτοιμα για το επόμενο γύρισμα, αφού ως γνωστόν φοράει συνέχεια αυτά. Σε εξάλλη κατάσταση η κυρία Άννα Μαρία προσήλθε στον εισαγγελέα πρωτοδικών και κατέθεσε μήνυση κατά παντός

ΤΟ ΒΛΕΜΜΑ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ

Όλοι, αναμφίβολα, υποστηρίζουν ότι ο ελληνικός κινηματογράφος καταρρέει χρόνο με το χρόνο παρακαμάζει χωρίς κανείς να μπορεί να κάνει οτιδήποτε. Το παραμύθι είναι γνωστό-διάθεση υπάρχει, όμως τα χρήματα είναι λίγα, η υποδομή ελλιπής....

Ο Θεόδωρος Αγγελόπουλος - ο παρεξηγημένος αυτός σκηνοθέτης! - είναι ένας από τους πολλούς που προσπαθούν διαρκώς για την ανόρθωση του ελληνικού κινηματογράφου. Φημίζεται βέβαια για το αργό του ύφος, το οποίο ίσως αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα για το ευρύ κοινό να το παρακολουθήσει και να το υποστηρίξει. Ανεφέρω λοιπόν όλα αυτά με αφορμή την καινούργια του ταινία **"Το βλέμμα του Οδυσσέα"**, η οποία βραβεύτηκε με το ειδικό βραβείο της επιτροπής στο Φεστιβάλ των Καννών, αν και ο σκηνοθέτης της φανέρωσε τη δυσαρέσκειά του ανακοινώνοντας ότι ο Χρυσός Φοίνικας του ανήκε. Το γεγονός αυτό, βέβαια, και ο θόρυβος που δημιουργήθηκε γύρω από την ταινία αποτέλεσε, θα έλεγα, ευνοϊκό παράγοντα γι' αυτήν, αφού το κοινό, είτε από απλή περιέργεια και με κάποια επιφύλαξη είτε από πραγματικό ενδιαφέρον συρρέει καθημερινά στους κινηματογράφους να την παρακολουθήσει.

Πιο συγκεκριμένα, **"Το βλέμμα του Οδυσσέα"** αφηγείται την περιπλάνηση ενός ελληνικής καταγωγής αμερικανού σκηνοθέτη, που έχει θέσει ως σκοπό της ζωής του να βρει το πρώτο φιλμ που έχει γυριστεί από δύο αδερφούς φωτογράφους-κινηματογραφιστές. Η περιπλάνηση του "Οδυσσέα" (Χάρβει Καϊτέλ) στα Βαλκάνια, σε αυθεντικούς χώρους (Αλβανία - Κορυτσά - Βελιγράδι -

Σκόπια - Σεράγεβο) γίνεται μέσα σε δυσμανέστατες καιρικές συνθήκες αλλά και σε μια διαρκή κατάσταση πολέμου, που τονίζεται ιδιαίτερα από τον Αγγελόπουλο.

Δεν παρουσιάζει όμως τη στυγνή πραγματικότητα αλλά η ταινία έχει μία ποιητική χροιά ξεπερνώντας σε ορισμένα σημεία τη λογική και κινούμενη στον κόσμο της φαντασίας και της ανάμνησης. Τα καταπληκτικά τοπία και η άψογη φωτογραφία αρκούν για να μεταδώσουν στο θεατή μια αίσθηση εξπραγματική. Είναι πλάνα που μαγεύουν, εικόνες που μιλούν από μόνες τους. Μια εικόνα... χίλιες σκέψεις. Η σκηνοθεσία πολύ προσεγμένη και πρωτότυπη, εντυπωσιάζει. Η μουσική της Ελένης Καραϊνδρου διακριτική και ποιητική. Ένα πολύ σημαντικό στοιχείο της ταινίας είναι οι διάλογοι, στους οποίους δε μας έχει συνηθίσει ο Θεόδωρος Αγγελόπουλος. Στοιχείο που συντελεί στην εγρήγορση του θεατή.

Χωρίς να θέλω να φανώ υπερβολική και μιλώντας από τη θέση του θεατή, η γεύση που μου άφησε αυτή η ταινία είναι τόσο γλυκειά. Προσωπικά, υπέρμαχος του ευρωπαϊκού κινηματογράφου απορρίπτωντας οτιδήποτε αμερικάνικο (χωρίς αυτό να είναι απόλυτα σωστό αλλά γιατί αυτό μου αρέσει) οφείλω να πω ότι **το βλέμμα του Οδυσσέα** είναι ο,τι καλύτερο και πιο προσεγμένο έχει περάσει από τον ελληνικό κινηματογράφο. Σίγουρα η άποψή μου δε θα βρίσκει πολλούς σύμφωνους με αυτή, αλλά μ'αρέσει να προκαλώ...

Αλεξάνδρα Κ.

ΟΝ...ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ

ΩΧ ΑΔΕΛΦΕ ΜΟΥ ΤΩΡΑ!

Όταν ζήτησα να γράψω αυτό το άρθρο είχα στο μυαλό μου διάφορους συνειρμούς. Σκέφτηκα αν αυτή η στήλη έπρεπε να λέγεται "Ον Απολιπικόν" ή μήπως "Ον ΠΑΡΑπολιπικόν", καθότι αυτοί οι τίτλοι θα έλκυαν περισσότερο την πλειοψηφία των αναγνωστών. Βλέπεις έχουμε συνηθίσει να θεωρούμε πιο αξιόλογα και αξιοπρόσεκτα τα κείμενα που στηλιτεύουν την πολιτική, που τη χλευάζουν και την υποβαθμίζουν. Παρόλα αυτά επέλεξα το δύσκολο δρόμο. Επέλεξα να στηρίξω και να επιχειρήσω να αναβαθμίσω την πολιτική δραστηριότητα και την πολιτική σκέψη. Αποφάσισα να μη γίνω άλλος ένας Κωστόπουλος, άλλος ένας Αναστασιάδης ή κάποιος άλλος από αυτούς τους "κυρίους", που θέλουν να περάσουν τη μηδενιστική ιδεολογία ότι απλά χρειάζεται να είμαι "Έξυπνος, Όμορφος και Πετυχημένος".

Πολλά χρόνια πριν ο Περικλής είχε πει πως όποιος δεν ασχολείται με τα πολιτικά πράγματα δεν είναι φιλήσυχος, αλλά άχρηστος. Οι Αγγλοσάξονες εύστοχα υποδηλώνουν με τη λέξη idiot (ιδιώτης) την έννοια ηλίθιος. Μπορώ ν' αναφέρω πολλά ακόμα τέτοια παραδείγματα με κίνδυνο όμως να καταστήσω μονότονος και να επανα-

λαμβάνω όσα ήδη ίσως έχετε ακούσει. Εντούτοις είναι χρήσιμο ορισμένες φορές να ανατρέχουμε στο παρελθόν για να διδασκόμαστε για το παρόν και το μέλλον. Με την ευκαιρία λοιπόν της επετείου για την εξέγερση των φοιτητών στο Πολυτεχνείο το 1973, την οποία γιορτάσαμε για άλλη μια φορά τις προηγούμενες ημέρες, εγώ τουλάχιστον νιώθω την ανάγκη ν' αναλογιστώ τη σημερινή κατάσταση και να την αντιπαραθέσω με εκείνη την εποχή. Νιώθω την ανάγκη να συγκρίνω τον σημερινό νέο της εποχής εκείνης. Φαντάζομαι ότι τώρα θα σκέφτεστε πως οι εποχές άλλαξαν. Αυτό όμως σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να σημαίνει πως σήμερα δεν είναι απαραίτητη μια ζωντανή και ακμαία πολιτικά νεολαία.

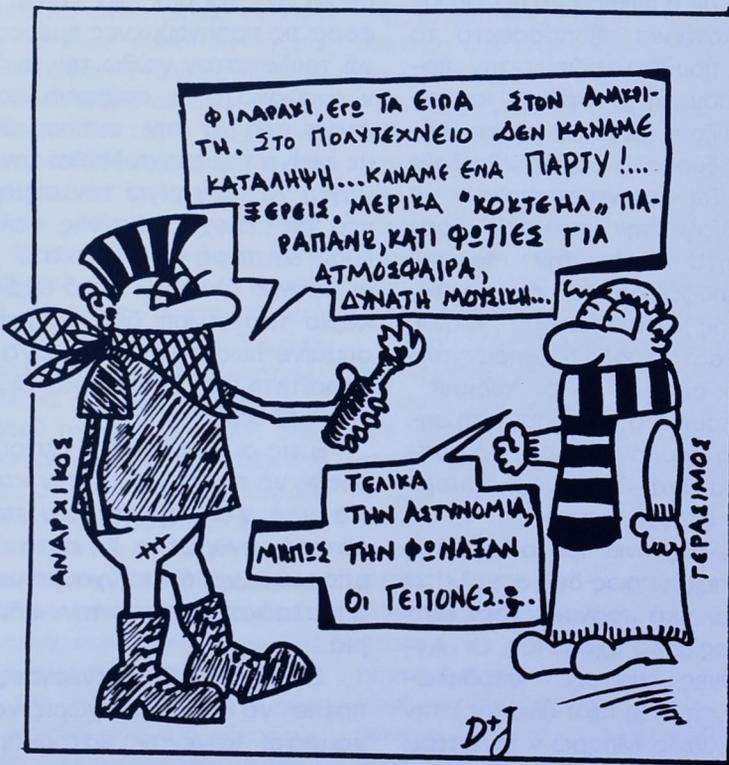
Εμείς οι νέοι είμαστε αυτοί που πρέπει να εμπνεύσουμε την κοινωνία μας ν' αλλάξει, να γίνει περισσότερο ανθρώπινη. Κι αυτό δεν μπορούμε να το πετύχουμε με την αποστασιοποίηση και την αδιαφορία.

Είναι πολιτικές οι ενέργειες που πρέπει να κάνουμε χωρίς να δεχόμαστε κανέναν πατροναρισμό και καμία ποδηγέτηση, αν θέλουμε να ζήσουμε σ' έναν καλύτερο κόσμο. Συνεπώς είναι χρέος

μας να πούμε ΝΑΙ στην πολιτική, ακόμα και αν λέμε ΟΧΙ στους πολιτικούς, ΝΑΙ στον πολιτικό προβληματισμό, ακόμα και αν κάποι-

οι προσπαθούν να μας πείσουν να πούμε "ΟΧ ΑΔΕΛΦΕ ΜΟΥ ΤΩΡΑ".

ΓΡΗΓΟΡΗΣ Ρ.

Η έμπνευση μιας νύχτας

Η βροχή ολοένα και πύκνωνε. Έβρεχε όλη τη μέρα μα φαίνεται πώς η δύση του ηλίου θα συνοδευόταν με μία ισχυρή καταγίδα. Αυτή η κακοκαιρία οδήγησε τον Ντάνκαν Μακ Ντόναλντ στην αποθήκη του αναπαλαιωμένου πύργου, στον οποίο έμενε τους τελευταίους δύο μήνες. Εκεί θα έβρισκε καυσόξυλα για το τζάκι, τα οποία είχε μαζέψει το πρωινό, τελειώνοντας την συνθησμένη του γυμναστική. Ο Ντάνκαν λάτρευε την άσκηση, δουλεύοντας τόσα χρόνια στο Σώμα, είχε μάθει πως για να επιβιώνει χρειαζόταν μια άριστη φυσική κατάσταση. Τώρα μάλιστα που είχε εγκαταστάθει στο εξοχικό του -κληροδότημα από τον πατέρα του- είχε την ευκαιρία να απολαμβάνει τη φύση.

Πράγματι το Μπίθ, μα πόλη λίγα χιλιόμετρα μακριά από τη Γλασκόβη, έμοιαζε περισσότερο με χωριό, "πνιγμένο" μέσα στη βλάστηση και με τα σπίτια να ναι απομακρυσμένα το ένα από το άλλο. Βέβαια η βροχή δε σταματούσε σχεδόν ποτέ αλλά ο Ντάνκαν ήταν ευχαριστημένος και ένιωθε πως έφθασε πα γι' αυτόν η ώρα για ηρεμία και περισυλλογή. Η ζωή του μέχρι τώρα ήταν θεαλλώδης, γεμάτη επικίνδυνες επιχειρήσεις με την αστυνομία, ανθρωποκυνηγήτα και καθημερινό άγχος. Από την άλλη μεριά δύο αποτυχημένοι γάμοι και δύο επιτυχημένα διαζύγια μαρτυρούσαν την μοναξιά που τον περιέβαλε. Γι' αυτό η βροχή ήταν το λιγότερο που τον απασχολούσε.

Καθώς έσπρωχνε τα ξύλα μέσα στο τζάκι, το βλέμμα του έπεσε τυχαία στο μεγάλο εκκρεμές το οποίο βρισκόταν τοποθετημένο πάνω στον τοίχο. Η ώρα είχε ήδη πάει 9 μμ. Άρχιζε αμέσως να κάνει όλο και πό βιαστικές κινήσεις. Αυτό το βράδυ ήταν πολύ σημαντικό για τον Ντάνκαν. Τελειώνοντας με τα καυσόξυλα, έτρεξε προς το σαλόνι και ανέβηκε την εσωτερική ξύλινη σκάλα που ένωνε το εισόγειο του αναπαλαιωμένου πύργου με τη σοφίτα. Εκεί βρισκόταν το υπνοδωμάτιο, που είχε επιλέξει για να κοιμάται. Άρχιζε να βγάζει τα ρούχα του και να φορά το καλό του κουστούμι, αυτό που πάντα έβαζε όταν περίμενε κάποιο αγαπημένο πρόσωπο.

Αφού ντύθηκε, κατευθύνθηκε προς τον διπλανό χώρο ο οποίος περιελάμβανε, τη βιβλιοθήκη, το γραφείο και μια ξύλινη κουνιστή πολυθρόνα, πραγματική αντίκα. Βολεύτηκε στην πολυθρόνα και βυθίστηκε σε σκέψεις μελαγχολικές, με μοναδική του παρέα τους μονότονους ήχους της βροχής. Στο μυαλό του ήρθαν πρώτα τα σκληρά "χρόνια της αστυνομίας" και οι ατέλειωτες μάχες με τους εγκληματίες. Οι τραυματισμοί, οι ριποκίνδυνες αποστολές, μα κυρίως τα ψυχικά τραύματα ήταν αυτά που τον οδήγησαν στην σύνταξη ενώ ήταν μόλις 50 χρονών. Έκανε όμως τη δουλειά του με περίσσιο ζήλο και ήταν πολλές οι φορές που οι κακοποιοί ζητάγαν εκδίκηση, καθώς η φυλάκιση τους τελείωνε. Βέβαια, ο Ντάνκαν γνώρισε τα προβλήματα απο πολύ μικρός. Παιδί χωρισμένων γονιών, είχε μάθει την αδικία και τον πόνο, μα πιο πολύ είχε έρθει σε επαφή με την παγερή μοναξιά, με την έλλειψη αγάπης.

Αγάπη... Αλήθεια, ένιωσε ποτέ του κοντά σε έναν άνθρωπο; Όλη του τη ζωή "κυνηγούσε" την αγάπη, αλλά φαίνεται πως η κακή αρχή που έγινε με τους γονείς του, σηματοδότησε ολόκληρη τη ζωή του. Και τώρα, ήταν ένας μεσόκοπος άνδρας

50 ετών, χωρίς κανένα στήριγμα. Ή τουλάχιστον ήταν μέχρι πριν τρεις μήνες. Γιατί πριν τρεις μήνες είχε γνωρίσει την Άλισον Λάντ, μια καθηγήτρια πιάνου με την οποία γρήγορα δέθηκε συναισθηματικά. Αυτή ήταν και ο λόγος που έκανε το βράδυ αυτό τόσο σημαντικό. Θα τον συναντούσε στο σπίτι του στις 10 μμ. Ο Ντάνκαν έβλεπε πως η Άλισον θα ήταν το μοναδικό του στήριγμα σε αυτή τη ζωή και δεν σκόπευε να καθυστερήσει. Αυτό το βράδυ κίολας θα της ζητούσε να μονιμοποιήσουν το δεσμό τους. Όχι, δεν ήταν καθόλου βιαστικός. Η Άλισον έδειχνε πως τον αγαπούσε πραγματικά και ήταν ό,τι ακριβώς και αυτή ζητούσε. Άλλωστε τα παιδιά και οι πρώην σύζυγοι του Ντάνκαν τον είχαν ξεχάσει, τον είχαν ξεγράψει από τη ζωή τους.

Ο Ντάνκαν ξανακοίταξε το ρολοί για να διαπιστώσει πως η Άλισον είχε αργήσει είκοσι λεπτά. Μα τι θα μπορούσε να της είχε συμβεί; Τουλάχιστον θα μπορούσε να κάνει ένα τηλέφωνο και να τον ενημερώσει. Ή μήπως η βροχή την εμπόδισε να έρθει; Όχι, αυτό θα ήταν αδύνατο, η Άλισον τον αγαπούσε και θα έκανε ο,τιδήποτε περνούσε από το χέρι της για να βρει τον αγαπημένο της. Ο Ντάνκαν άρχισε να ανησυχεί καθώς τα είκοσι λεπτά έγιναν σαράντα. Έτσι λοιπόν αποφάσισε να της κάνει ένα τηλέφωνο για να δει τί συμβαίνει. Απο την άλλη πλευρά της γραμμής ο ήχος πιστοποιούσε πως δεν ήταν κανείς στο σπίτι. Πού θα μπορούσε να είναι; “Μα φυσικά στο δρόμο” σκέφτηκε ο Ντάνκαν με ανακούφιση στο πρόσωπό του.

Ξάφνου άκουσε ένα θόρυβο και η εξώπορτα άνοιξε. “Επιτέλους ήρθε” σκέφτηκε ο Ντάνκαν. Πάντα στις συναντήσεις τους άφηνε το κλειδί έξω από την πόρτα. Ο Ντάνκαν έτρεξε προς την ξύλινη σκάλα με τον ενθουσιασμό του ερωτευμένου που περιμένει την αγαπημένη του. Κατέβηκε γρήγορα τα σκαλιά και κατευθύνθηκε προς το σαλόνι. Άνοιξε την πόρτα και ξαφνικά ακούστηκε η εκπυρσοκρότηση ενός όπλου. Χωρίς καλά καλά να συνειδητοποιήσει τι έγινε, ο Ντάνκαν έπεσε στο πάτωμα αιμόφυρτος. Καθώς γύριζε το κεφάλι του είδε τη φιγούρα ενός άνδρα, ο οποίος του έγινε αμέσως γνωστός. Ήταν ο Κρεγκ, ένας κακοποιός που είχε ορκιστεί εκδίκηση για τον εγκλεισμό του στη φυλακή. Καθώς ο Ντάνκαν βυθιζόταν όλο και πιο πολύ στο θάνατο σκεφτόταν για μια ακόμη φορά πως ο εφιάλτης του έγινε πραγματικότητα: ο θάνατος τον βρήκε μόνο του.

Η Άλισον Λάντ ξαπλωμένη στο κρεβάτι ενός πολυτελούς ξενοδοχείου της Γλασκόβης διάβαζε τα νέα από μια τοπική εφημερίδα. Ξάφνου το βλέμμα της κόλλησε σε ένα άρθρο που αναφερόταν στη δολοφονία ενός συνταξιούχου αστυνομικού. Ένα δάκρυ κύλισε στο μάγουλο της. Το σκούπισε όμως γρήγορα καθώς ο George ερχόταν από τη ρεσεψιόν φορτωμένος με το πρωινό τους.

Χρήστος Παπαβαγγέλης

